

יום חמישי 'עשרה בטבת' תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - פ"ט

1. הנישאת ע"פ עד אחד ובא בעלה, אין לה כתובה אף מהראשון. מה הטעם?
כל מה שתיקנו כתובה, כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. וזו, אנו מעונינים שתהא קלה בעיניו להוציאה.
ואף בפירות, מזונות ובלאות - תנאי כתובה ככתובה.
עוד למדנו - אם נטלה מאחד מהם תחזיר - ונתחדש שלא אומרים כיון שתפשה לא נוציא ממנה.
2. אין תורמין מן הטמא על הטהור. ואם תרם, בשוגג - תרומתו תרומה, במזיד - לא עשה ולא כלום. מה הכוונה 'לא עשה ולא כלום'?
ר' חסדא: אפילו אותה מידה של פירות טמאים שהפרישם חוזרים להיות טבל.
רב נתן ברבי אושעיא: לא הועיל להתיר את הטהורים, אבל הטמאים שהפרישם נחשבים תרומה, [כיון שמדאורייתא מועילה התרומה כדלקמן].
הטעם שר' חסדא לא אמר כך - שמא כיון שנותן תרומה לכהן, יפשע ולא יתרום על הטהורים.
3. התרום קישות ונמצאת מרה, אבטיח ונמצאת סרוח - תרומה, ויחזור ויתרום. לרב חסדא מדוע לא חוששים שיפשע?
בנמצא סרוח מדובר בשוגג, ואין חוששים עליו. אבל המפריש במזיד שלא כראוי חוששים שיפשע.
הטעם שבשוגג לא הועילה תרומתו כמו במשנה הקודמת [בשאלה 2]: בסרוח מדובר בשוגג קרוב למזיד, שהיה לו לטעום, לכן קנסוהו להפריש שוב.
4. התרום מפירות עציץ שאינו נקוב [שחייבים בתרומה מדרבנן] על הנקוב - תרומה, ויחזור ויתרום. לרב חסדא מדוע לא חוששים שיפשע?
בשני כלים אם נאמר לו להפריש שוב יפריש, אבל בכלי אחד יש לחוש שלא ישמע לנו.
5. מנין לתרום מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה?
ר' אילעאי: 'ולא תשארו עליו חטא בהרימכם את חלבו [החלק המובחר] ממנו' מכך שיש נשיאות חטא בתרומת פירות רעים משמע שהועילה תרומתו.
6. רב חסדא סובר שיש כח ביד חכמים להחזיר הפירות הטמאים לטבל, ולעקור דין דאורייתא שהם תרומה. מהיכן הביא ראייה לדבריו?
א. במשנתנו שהוולד ממזר אף מהבעל הראשון, ומן התורה הוא ישראל כשר ומדרבנן מתירים אותו במזרת.
דחה רבה: להלכה פסקו שאסור במזרת. ונחשב ממזר רק לאוסרו בבת ישראל כשרה.
ב. 'מאימתי אדם יורש את אשתו קטנה שהשיאוה אמה או אחיה [ולא חוששים שתמאן] - ב"ש אומרים: מגיל 12 וסימני גדלות ותיכנס לחופה.
וב"ה אומרים: די בזה שתכנס לחופה. רבי אליעזר אומר: משתגדיל ותבעל. ויורשה ומיטמא לה ואוכלת בגינו תרומה.
והנה מדאורייתא יורשי אביה צרכים לירש כיון שקידושי קטנה אינם מדאורייתא, ויש כח ביד חכמים להוריש את בעלה.
ונדחה: בממון אינו נחשב 'עקירת דבר מן התורה' כיון שהפקר ב"ד היה הפקר.
ג. מכך ששינוי שם שמיטמא לה בעלה אם הוא כהן, אע"פ שמדאורייתא אינו קרובה.
ונדחה: מיטמא כיון שנחשבת 'מת מצוה' משום שיורשה לא יורשים אותה קוראת ואינם עונים לה.
ד. אוכלת בגינו תרומה. ונדחה: בתרומה דרבנן.
[בדף הבא יובא ראיית נוספות].
7. מנין שהפקר ב"ד הפקר?
א. ר' יצחק: 'כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה'.
ב. ר' אלעזר: 'אלה הנחלות .. וראשי האבות למטות בני ישראל' מה אבות מנחילין בניהם כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו.